

Sygn. akt I C 974/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Niemczyk

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Monika Kaniowska

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2017 roku w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Jawnej z siedzibą w S.

przeciwko R. C.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego R. C. na rzecz powoda (...) Spółki Jawnej z siedzibą w S. kwotę 3.827,87 zł (trzy tysiące osiemset dwadzieścia siedem złotych i 87/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8.03.2017 roku do dnia 18.12.2017 roku płatnej w trzynastu ratach, pierwsze dwanaście rat każda w wysokości 300,00 zł (trzysta złotych), ostatnia rata w wysokości 227,87 zł (dwieście dwadzieścia siedem złotych i 87/100), płatnych co miesiąc na koniec miesiąca kalendarzowego począwszy od dnia uprawomocnienia się wyroku, płatnych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku opóźnienia w zapłacie raty, przy czym ostatnia rata płatna wraz z zasądzonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 8.03.2017 roku do dnia 18.12.2017 roku;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. nie obciąża pozwanego kosztami procesu należnymi powodowi.

sygn. akt I C 974/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka jawna z siedzibą w S., reprezentowana przez radcę prawnego, wniosła pozew przeciwko R. C. o zapłatę kwoty 3.827,87 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20.01.2017 roku do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że w dniu 26.09.2016 roku omyłkowo przelał kwotę 3.827,87 zł na rzecz pozwanego. Przelew należności z tytułu dopłaty do diety pracowniczej za miesiąc sierpień skierowany był do innej osoby, pracownika powoda. Omyłka wynikała z identycznego nazwiska uprawnionego pracownika spółki (...) i pozwanego R. C.. Powód wezwał pozwanego do zwrotu kwoty. Wezwania pozostały bez odpowiedzi.

Pozwany R. C., reprezentowany przez adwokata, w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów od powoda na swoją rzecz według spisu kosztów, a w przypadku jego braku według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że pozwany był przekonany, że przelana na jego konto kwota jest należnym mu świadczeniem z tytułu dopłaty do diety pracowniczej, ponieważ tego typu rozliczenia stosował powód, gdy pozwany był jego pracownikiem.

Od chwili przelania kwoty do chwili wezwania pozwanego do zwrotu wymienionej kwoty, tj. do dnia 12.01.2017 roku upłynął okres 3,5 miesiąca, w którym pozwany i jego żona czerpali z konta pozwanego różne kwoty na pokrycie bieżących potrzeb życia codziennego. Pieniądze były przeznaczone na utrzymanie rodziny, pokrycie kosztów podróży służbowych pozwanego jako kierowcy TIR- a (kosztów żywności, noclegów w hotelach, itp.).

Przelana kwota została w całości zużyta i pozwany, ani jego rodzina nie wzbogacili się, gdyż z kwoty tej pokryli bieżące potrzeby życia codziennego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pismem z dnia 30.10.2015 roku R. C. wystąpił do powoda z wnioskiem o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron z dniem 31.10.2015 roku.

(dowód: pismo z dnia 30.10.2015 roku k. 8)

Od listopada 2015 roku pozwany nie jest pracownikiem powoda.

(bezsporne)

W dniu 26.09.2016 roku z konta bankowego (...) Spółki jawnej w S. na konto R. C. i M. C. została przelana kwota 3.827,87 zł. W tytule transakcji wskazano „dopłata do diety za sierpień”, jako adresata wskazano: R. C..

(dowód: potwierdzenie transakcji k. 7, historia rachunku klienta k. 63 - 68)

W dniu 29.09.2016 roku M. C. wypłaciła z konta pozwanego, na które wpłynął kwota dochodzona pozwem, kwotę 6.641,00 zł.

(dowód: historia rachunku klienta k. 63 - 68)

Na pozwanym i jego żonie M. C. ciąży obowiązek spłaty kredytu zaciągniętego w banku. Miesięczna rata kredytu to 1.700,00 zł. Kredyt spłacany jest gotówką. M. C. spłaca ten kredyt wybierając pieniądze kartą płatniczą bądź składając dyspozycję w kasie banku. W okresie od września 2016 roku do lutego 2017 roku był spłacany kredyt.

Komornik sądowy prowadził przeciwko pozwanemu egzekucję komorniczą z rachunku bankowego pozwanego.

W okresie wrzesień 2016 roku do stycznia 2017 roku żona pozwanego dorabiała uzyskując dochody z pracy dorywczej rzędu 300 - 400 zł miesięcznie.

(dowód: zeznanie świadka M. C. złożone na rozprawie w dniu 26.10.2017 roku czas nagrania 00:42:49 - 01:20:43 - k. 58 - 59)

Pismem z dnia 12.01.2017 roku powód wezwał pozwanego do zwrotu omyłkowo przelanej kwoty 3.827,87 zł.

(dowód: pismo z dnia 12.01.2017 roku k. 9)

Pismem z dnia 13.02.2017 roku powód ponownie wezwał pozwanego do zwrot kwoty 3.827,87 zł.

(dowód: pismo z dnia 13.02.2017 roku k. 10 - 11)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w przeważającej części zasługuje na uwzględnienie.

Bezsporne w sprawie było to, że kwota dochodzona pozwem została przelana bez podstawy prawnej z rachunku bankowego powoda na rachunek bankowy pozwanego i jego żony, a zatem że było to świadczenie nienależne.

Sporny w sprawie był obowiązek zwrotu dochodzonej kwoty. Ciężar wykazania okoliczności uzasadniających oddalenie powództwa z art. 409 k.c. (zgodnie z przepisem art. 6 k.c.) spoczywał na pozwanym. Pozwany temu obowiązkowi nie sprostał.

Zgodnie z przepisem art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Jak stanowi przepis art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Na mocy art. 410 § 1 i 2 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego.

Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Zgodnie ze słusznym stanowiskiem komentatora, wygaśnięcie obowiązku zwrotu wzbogacenia następuje wyłącznie wtedy, gdy nastąpi definitywne i bezproduktywne zużycie lub utrata korzyści, natomiast jeżeli w to miejsce wzbogacony uzyskał surogat utraconej korzyści, do wygaśnięcia roszczenia konieczne jest także zużycie lub utrata surogatu. Nie wystarczy zatem samo wyzbycie się, wydatkowanie korzyści (tak wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2008 r., I PK 247/07, LEX nr 465977). Konieczny jest nadto, jak wskazał SN, brak powstania w związku z tym zużyciem lub utratą jakiegokolwiek „korzystnej zmiany w innej części majątku wzbogaconego, a zatem gdy nie ma różnicy między obecnym stanem majątku a stanem, który by istniał, gdyby nie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia” (por. wyrok SN z dnia 12 marca 2010 r., II PK 272/09, LEX nr 622203). Natomiast w wyroku SN z dnia 21 kwietnia 2010 r., sąd wskazał: „Jeżeli natomiast w zamian za zużytą korzyść wzbogacony uzyskał do swojego majątku jakąkolwiek inną korzyść majątkową (np. mienie czy zwolnienie z długu, który w ten sposób spłacił), nie można uznać, że nie jest już wzbogacony, bowiem w wyniku dokonania tego wydatku, w jego majątku pozostaje korzyść w postaci zwiększenia aktywów bądź zmniejszenia pasywów” (V CSK 320/09, LEX nr 688053; por. także wyrok SN z dnia 2 lutego 2012 r., II CSK 670/11, LEX 1131124). (tak komentarz do art. 409 k.c., Tomasz Sokołowski, lex).

Na mocy wyroku Sądu Najwyższego, nie każde - nawet w dobrej wierze - zużycie świadczenia bezpodstawnie uzyskanego powoduje wygaśnięcie obowiązku jego zwrotu. Zachodzi ono tylko wtedy, gdy zużycie korzyści nastąpiło w sposób bezproduktywny, konsumpcyjny, a więc bez uzyskania jakiegokolwiek ekwiwalentu czy też innej korzyści dla majątku wzbogaconego. Z wykładanego a contrario art. 409 k.c. wynika, że obowiązek wydania korzyści istnieje (nie wygasa), gdy mimo utraty lub zużycia korzyści zobowiązany do jej wydania nadal jest wzbogacony. Jeśli więc zobowiązany do zwrotu wyzbywa się korzyści, oszczędzając sobie wydatków z własnego majątku, np. płacąc własny dług, to nadal jest wzbogacony (tak wyrok SN z dnia 2.02.2012 roku, II CSK 670/11, LEX nr 1131124).

Pozwany nie wykazał, aby świadczenie bezpodstawnie uzyskane w kwocie 3.827,87 zł zostało przez niego zużyte bezproduktywnie, bez uzyskania jakiegokolwiek korzyści. Informacyjne słuchany na rozprawie pozwany oświadczył, że budżet domowy jest bardzo skromny. Przyznał przy tym, że ciężar na im zadłużenia. Dowód z zeznań świadka M. C. (żony pozwanego) jak również przesłuchanie pozwanego, który w ramach zeznań podtrzymał informacyjne wyjaśnienia, nie doprowadził do ustalenia, aby kwota wpłacona przez pozwanego została zużyta bez uzyskania jakiegokolwiek korzyści przez R. C.. Przeciwnie, z zeznań świadka wynika, że z wpłat na konto były spłacane zadłużenia.

Kilka dni po wpływie na konto dochodzonej w procesie kwoty, M. C. wypłaciła znaczną sumę z rachunku bankowego. Jak zeznał ten świadek kredyty był spłacany gotówką bądź poprzez wydawanie dyspozycji ustnie w kasie banku. Stwierdzić więc należy, że pozwany nie udowodnił, aby kwota dochodzona pozwem została spożyta bezproduktywnie, ani aby z tego tytułu nie zmniejszyło się zadłużenie pozwanego.

Uznać więc należy, że pozwany jest nadal wzbogacony, albowiem otrzymana kwota pozwoliła na zmniejszenie zadłużeń obciążających R. C..

Pozwany przyznał, że otrzymał wezwanie do zapłaty w lutym 2017 roku (k. 57, 70). W piśmie wzywającym do zapłaty były wskazane dwie daty na zwrot dochodzonej pozwem kwoty (3 dni i 7 dni). Powód nie wykazał kiedy to pismo zostało doręczone pozwanemu. Uznać zatem należy, że odsetki przysługują powodowi od dnia 8.03.2017 roku, tj. po upływie 7 - dniowego terminu, który z pewnością minął z końcem dnia 7.03.2017 roku.

Wobec powyższego sąd na podstawie przepisu art. 405 k.c. w zw. z art. 409 k.c. w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 320 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.827,87 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8.03.2017 roku do dnia 18.12.2017 roku, płatnej w 13 ratach, pierwsze 12 rat w wysokości 300,00 zł, ostatnia rata w wysokości 227,87 zł, płatnych co miesiąc na koniec miesiąca kalendarzowego począwszy od uprawomocnienia się wyroku, płatnych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku opóźnienia w zapłacie rat, a ostatni rata płatna wraz z zasądzonymi odsetkami ustawowymi za okres od dnia 8.03.2017 roku do dnia 18.12.2017 roku, o czym orzekł w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Trudna sytuacja materialna pozwanego i elastyczna postawa powoda, który proponował rozłożenie zadłużenia na raty uzasadniał, rozłożenie zasądzonej kwoty na raty.

W zakresie roszczenia odsetkowego, sąd w części powództwo oddalił, o czym orzekł w punkcie drugim sentencji wyroku.

Na mocy przepisu art. 102 k.p.c. uwzględniając trudną sytuację materialną pozwanego i postawę powoda, który w ramach ugody proponował rezygnację z kosztów procesu, sąd nie obciążył pozwanego kosztami procesu należnymi powodowi, o czym rzekł w punkcie trzecim sentencji wyroku.